

Europarlementariër Esther de Lange

Europese blik op Nederlandse problemen

In Nederland moet de laatste kip op 1 januari 2012 uit de kooi zijn. Sommige EU-landen hebben minder haast. Gaat Europa daartegen optreden? Dan is er het voedselvraagstuk. Stellen wij geen te hoge eisen aan ons voedsel nu er schaarste is aan eten in de wereld? Europarlementariër Esther de Lange vertelt hoe hier tegenaan wordt gekeken binnen Europa.

Geesje Rotgers

Esther de Lange zit al jaren in Brussel. In 1999 werd zij beleidsmedewerker voor de CDA-fractie in het Europees Parlement. En sinds 23 april 2007 is zij zelf lid van dit parlement voor het CDA. Zij heeft onder meer de commissie Landbouw en Plattelandsontwikkeling in haar portefeuille. De Lange kent vooral de Europese visie op de Europese problematieken. En die verschilt nog weleens met de Nederlandse kijk op zaken.

Kip uit de kooi

De beslissing om het houden van kippen in kooien per 2012 te verbieden, is al in 1999 genomen. Ver van tevoren dus. Dan is er alle tijd om daar rustig naar toe te werken, was destijds het argument. Nu is het bijna 2012 en kunnen we constateren dat een aantal landen niet bijster hard heeft gewerkt aan de introductie van alternatieve huisvesting. In Frankrijk zit naar schatting nog zo'n 80 procent van de hennen in de kooi en in Spanje zijn het er nog meer; daar schakelde nog bijna niemand om. Nog 'dramatischer' is het in Tsjechië. "Tsjechië kocht massaal de batterijen van Duitsland op toen daar het kooiverbod (2010) inging", weet De Lange. Maar ook in Nederland zit nog 45 procent van de hennen in de kooi. Wat gaat Europa straks doen tegen de overtreders van het kooiverbod? De Lange heeft er veel aan gedaan om het onderwerp hoger op de EU-agenda te krijgen. Zij stelde voor om eieren uit legbatterijen van de Europese markt te nemen. Of de Europese Commissie daarin meegaat, is nog de vraag. De Lange: "Kooi-eieren zijn per 2012 illegaal in Europa en de Commissie liet ons meermalen weten vast te willen houden aan deze datum. Daarom willen wij weten hoe de Commissie zal omgaan met overtreders." Er zijn diverse mogelijkheden. De

Europese Commissie kan bijvoorbeeld boetes opleggen aan lidstaten die in gebreke blijven. Helaas zijn het dan niet de ondernemers die de boete krijgen, maar de lidstaat die in gebreke blijft. Een tweede mogelijkheid is om de batterij-eieren niet te tolereren op de EU-markt. Hierdoor kunnen producenten de kooi-eieren alleen in eigen land kwijt. Ook het labelen van de eieren is een mogelijkheid, maar De Lange verwacht niet dat dit effect zal hebben. De verwachting is dat de Commissie later dit jaar komt met een voorstel voor handhaving. De Lange wil zich best achter een overgangsregeling scharen voor ondernemers die in 2012 net niet klaar zijn met omschakelen. "Maar dan moeten zij wel laten zien de omschakeling in gang te hebben gezet. In Nederland is het bijvoorbeeld lang niet altijd onwil van de ondernemer; ruimtelijke ordeningsprocedures kunnen enorm lang duren", weet zij.

Boeren en voedsel

In Europa wordt anders tegen voedselproductie aangekeken dan in Nederland, volgens De Lange. Het onderwerp staat er hoger op de agenda. Maar er mag volgens De Lange nog meer aandacht voor komen. In tijden van schaarste, zoals in 2007 bij tekorten op de graanmarkt en hogere voedselprijzen, vraagt de maatschappij haast vanzelf aandacht voor 'de voedselzekerheid'. Maar als de prijzen weer zakken, dan verslapt die aandacht weer. In Europa realiseert men zich goed dat de vraag naar voedsel in de wereld sterk stijgt. Volgens de Wereldvoedselorganisatie WHO zal het aanbod met minimaal 70 procent moeten groeien om de toenemende vraag te ondervangen. De vraag groeit door toename van de wereldbevolking en groeiende welvaart. In Afrika is zelfs een vervijfvoudiging van de hoeveelheid voedsel nodig om

alle monden in de toekomst te kunnen voeden. De EU is in zijn zelfvoorziening kwetsbaarder dan menigeneen denkt. Voor een aantal belangrijke producten is Europa verre van zelfvoorzienend. Zo wordt ongeveer 70 procent van de energie geïmporteerd. En een dergelijk hoog cijfer geldt ook voor eiwithoudende gewassen. "De EU streeft ernaar zoveel mogelijk zelfvoorzienend te zijn. Dat maakt de gemeenschap minder kwetsbaar", stelt De Lange. (Zie kader voor enkele zelfvoorzieningsgraden van de EU.) Het huidige EU-landbouwbeleid loopt af in 2013. Momenteel worden plannen gemaakt voor de volgende periode van zeven jaar. De voedselvoorziening blijft een hoofdpunt van het beleid. Nog een belangrijk zorgpunt voor de voedselvoorziening is de grote vergrijzing in de landbouw. Jongeren willen geen boer meer worden. In Europa is 7 procent van de boeren onder de 35 jaar en de gemiddelde leeftijd van de agrarische ondernemer ligt tegenwoordig ruim boven de 50. "De landbouw moet weer aantrekkelijk worden voor jongeren. Jonge boeren willen niet leven van subsidies; zij willen een fatsoenlijk inkomen halen uit de markt." Daar zit volgens De Lange een groot knelpunt in het huidige systeem: boeren worden niet eerlijk beloond binnen de huidige productieketens. "Wij ontkomen niet aan een discussie over het mededingingsbeleid in Europa. De mededingingsautoriteit kijkt nu vooral naar de consument – wanneer die goedkoop kunnen kopen, is het goed. Die blik is te eng, de mededingingsautoriteit zal ook naar de positie van de boeren in de keten moeten kijken en hen moeten beschermen. Richting de boer zit er nu wat fout in de beloning." Verder zouden overheden erop moeten letten dat vruchtbare landbouwgronden beschikbaar blijven voor de voedselproductie, vindt De Lange. In andere landen gaan landbouw en natuur

ESTHER DE LANGE

"Vanuit Brussel wordt met verwondering gekeken naar sommige Nederlandse discussies, zoals die over grote stallen op het platteland. Nederland zou trotser mogen zijn op zijn boeren."

Foto: Esther de Lange

Zelfvoorzieningsgraden EU

Europa wil zelfvoorzienend zijn zodat zij niet te veel afhankelijk is van andere landen.

Hieronder enkele zelfvoorzieningsgraden van de EU-27 (cijfers 2008).

Melk	> 100%
Rund- en kalfsvlees	95%
Varkensvlees	105%
Kip	101%
Eieren	102%
Durum tarwe	88%
Gewone tarwe	103%
Soja (plantaardig eiwit)	5%
Zonnebloemolie	52%
Raapzaadolie	92%